

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Capvt Decimvm. Tria prætereà Societati peculiaria, quæ florem ac vigorem tribuunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

latos autem & imperatos honores, nisi præcepti vis adigat, & Pontifex ipse compellat, eadem voti religione recuset. Sic nempe adulatur Pontifici Societas, vt etiam voti sacramentum tali eius fauori opponat, qui vnus adulationis fructus esse posset. Quamquam non diffitetur Societas se Pontificum gratiam ac benevolentiam omni voto expetere, sed quâ protegatur contra malevolentiam, sed quâ iuuetur in omnium salute procurandâ, sed quâ munita latius prodesse & pluribus possit. quæ non est infamis & erubescenda honorum, sed laudabilis & sancta laborum ambitio. Nonnulli quidem è Societate aut honores Ecclesiasticos, aut delatas Infulas admiserunt; sed pro imperio coacti, sed è quibus nihil splendidi, præter titulum sacramque potestatem accepere; vt-pote quorum stipatores fuere barbari exitio illorum imminentes, quorum aulae antra aut tuguria, quorum deliciae fames & sitis, quorum quies perennis labor, quorum stipendia gladij, tela, secures, venena. Sic ad Indos profectus est Xauerius Nuntius Apostolicus. Sic Salmeron & Broëtus Nuntij Apostolici à Pontifice destinati sunt in Hiberniam, tot vitæ periculis quot hæreticis, qui iam tum rerum illic potiebantur, obsessam. Sic Morales Episcopus in Iaponiam est missus. Sic Nunnez in Æthiopiæ Patriarcham consecratus; sic eius socij Andreas Ouiedo & Melchior Carnero Episcopi, Nunnio olim successuri, sed in discrimina & ærumnas veriùs quàm honores. Ac tamen si honores Societas postmodum illos est deprecata; curas tamen & pericula non recusauit, quorum solâ se feruere ferrique ambitione non negat. Lainius & Borgia sacram purpuram sanctâ quadam contumaciâ constantissimè reiecerunt; quam Toletus admisit coactus, Bellarminus omni contentione, quam ipse & Societas extremam adhibuerunt, excutere non potuit. Iaius Episcopatum Tergestinum, Canisius Viennensem, Claudius Aquaniua Archiepiscopatum Neapolitanum, Cottonus Arelatensem, inuictis animis repudiarunt; gloriam ingentem omnes consecuti, quia fugerunt. Sic Ignatius omnis corruptelæ radices ad fibras vsque persecutus, Societatis incolumitati omni ex parte consuluit. quibus cum etiam acerrima humanæ prouidentiae sagacitas nihil vltrâ addere posse videatur, inuenit tamen Ignatius quæ adderet, nec leuioris quàm illa momenti.

CAPVT DECIMVM.

Tria præterea Societati peculiaria, quæ florem ac vigorem tribuunt.

Alta illa Ignatij mens, quæ nihil non perspexit, videbat etiam Religionis suæ diuturnitate periculum nasci posse. videbat in rebus humanis nihil magnum esse & durare, nihil tam firmum quod paulatim exedendo non perimerent tempus & vetustas. Neque enim opera solùm manu facta & ipsam naturam, sed etiam virtutem & animorum robur, ipsa dies paulatim carpit, & velut occultâ teredine sensum fallente enervat tandem atque consumit. Itaque aduersus hanc quoque tempo-

temporis violentiam armauit suorum virtutem; vt, quamuis illud vincat omnia, hanc tamen expugnare non possit. Armatura hæc votorum est ^{Votorum} renouatio ^{renouatio} Societatem ^{Societatem} à vicijs ^{à vicijs} sa- ^{re defen-} dit: ^{dit:}

non dum habent, non leui operâ instituitur: triduum enim antè, ab omni curâ negotiisque expediti, sibi tantum & Deo vacant. Quo tempore in se vitamque suam acriter inquirunt; & sicubi deprehendant aliquid aut languore aut incuriâ labefactum, aut Religionis integritati minus consentaneum, id omni ope restaurare contendunt. Denique non minus ad renouanda hæc vota comparant se, quàm si ea primùm essent nuncupaturi: quæ quarto demum die insigni apparatu, nec alio ritu quàm quo primùm ea pronuntiarunt, omnes ordine vno in loco ante aram supplices instaurant. Hic saluberrimæ consuetudinis ritus est. Sed cur tantam illa vim habere dicitur, vt virtutem etiam contra æui damna muniat? Inter vitæ sanctioris pestes haud scio an vlla sit nocentior, & tamen occultior, quàm status & muneris sui obliuio. Hæc enim velut profunda virtutis omnis ac pietatis est sepultura, exitiumque animis ferè adfert, antequam sentitur. nec enim se nisi ipsis quas facit cladibus prodit. Hanc tam capitalem Religionis hostem procul arceat renouata simul cum votis memoria dignitatis ac vitæ Religiosæ. Quæ memoria tanto molimine ac toties restaurata, deficere non potest; cumque viuida semper sit ac recens, facilè gubernat frenatque animum, & diuerticula more suo circumspicientem haud ægrè continet, ne deflectat à cursu: subiicit enim eius oculis primam illam sui oblationem, & fidem Deo datam; quæ sæpè non minorem vim habet tam viuâ specie repræsentata, quàm primùm præstita.

Alter huius renouationis fructus à sancto Patre Ignatio spectatus, est ^{deuotio-} deuotionis augmentum: cuius deuotionis nomine non intelligit dulce- ^{nem au-} dinem quamdam & suauitatem ex rerum piarum exercitatione scaturientem; sed promptam, sed expeditam, sed ardentem animi alacritatem, ^{get:} quæ inimica tarditati & negligentia, incitato quodam & pleno vigoris impetu, perumpit quidquid naturæ segnitie reformidat, & quidquid in diuino obsequio arduum occurrit. Nec temerè fructum hunc suis promittit Ignatius: sentiunt enim hoc piæ alacritatis incrementum, quotquot sese ad hæc vota Deo rursus offerenda non oscitanter aut perfunctoriè comparant. Neque obscura est huius rei ratio. memoria enim per officij recordationem excitata, conscientiam stimulat vellicatque ad fidem liberandam. Conscientia his ipsis stimulis segnitiam ac tarditatem increpat, abigitque è pectore. Quibus impedimentis pulsus, nihil est quod prouum animi iam incitati cursum aut remoretur, aut sistat.

Tertia, nec superioribus minor, vtilitas, quam adfert hæc pietatis industria, est animi constantia in suscepto vitæ proposito. ^{constan-} Proprium si- ^{tiam parit,} quidem humano ingenio vitium est inconstantia. Omnes leuitate vexamur ac tædio; & alternis cupiditatibus iactati, modò damnamus quæ appetiuimus, modò in ea quæ damnauimus reuoluimur: nec quidquam in homine tam stabile, quam perpetua instabilitas. Ab huius importunitate vitij tantò plus est periculi Religiosis, quò molestiora naturæ

*Natura
depravata
vitia.*

iam depravatæ (quæ infestissima virtutis est hostis) consilia sunt amplexi. Redit enim illa, quantumvis fortiter pulsa; cui tam displicet labor, quàm voluptas est in votis; cui disciplina Religiosa, odiosus rigor est & vexatio; castitas, perpetua rixa & pugna; paupertas, angustia; obedientia, seruitus videtur; cui grauis est alienæ salutis cura negligentiam suam; cui demum ingrata est virtus, labore utique paranda ac sudore. Hostis igitur hæc intestina quamuis animum non expugnat, debilitat tamen, illecebrisque & blanditiis ita sæpè labefactat, vt de nefariâ sui prodicione dubitare, & in benè cœptis nutare cogat. Sed hanc exarmari posse speravit Ignatius solâ votorum, quasi sacramenti militaris, instauratione. Neque eum spes fefellit. Cùm enim noua hæc sponso obligatam priùs fidem confirmet, animum quoque corroborat in voto nutantem; nouis viribus auget perseverantem. Huius auxilij præsentem vim sensere primi Patres nostri: de quibus post vota iterum & sapius Parisiis repetita, Maffeiuster, *Id ad confirmandas*, inquit, *in suscepto consilio mentes omnium mirificè valuit*. Senserunt posteri, quorum multi, qui defectionem iam meditabantur, aut dubij & incerti fluctuabant, hac renouationis ope subito corroborati, in fide ac statione perstiterunt. Sentiunt demum omnes, tantum animorum, feruoris, virium hinc sibi accedere, vt Deo ac Religioni tum primùm initiari sibi videantur, nec vllum ferè à primâ sui oblatione discrimen, nisi temporis agnoscant. Atque hæc de votorum renouatione.

Maff. in Vita S. Ignacij l. 1. cap. 21.

*Ratio conscientie
Superiori
reddenda.*

Alterum, quod sanctus Pater mirè vrget, & omnino necessarium statuit, ne primæuum illud Societatis robur vinqquam elanguescat, est, intima animi sensa, motusque ac perturbationes, Moderatoribus suis penitus & sine fuco aperire. Animum siquidem humanum, veluti ægritudinum omnium receptaculum, modò amor, modò odium, modò spes, modò timor, tamquam æstus febriles, alternâ iactatione infestant; interdum stolidi sui admiratio, velut aqua intercus, vanissimè inflat; interdum ira corripit, quæ furor etsi breuis, tamen furor est; sæpè tristitia velut lethargus obruit; sæpè voluptas tamquam pestis veneno suo afflat; nunc inuidia ceu cancer exedit; nunc stultæ suspiciones, velut alta quædam caligo, excæcant: sed pessimè omnium vexat insanus amor sui, morborum omnium radix & caput; qui tamquam lenta quædam tabes animi robur sensim carpit atque depascit; tantò sibi infestior, quantò indulgentior. Harum omnium ægritudinum quàm pestilens est vis, tam facilis est cura, si modò eas æger ei sub cuius est curâ, tamquam Medico, tempestiuè manifestet. Nec ægritudines modò, sed etiam vitiosas animi inclinationes eodem candore vult detegi sanctus Pater, dum tempus & causa morbi, & nondum planè eger, auxilium admittunt. Nec immeritò tam sollicitus hîc fuit Ignatius. Nihil enim æquè amabat, atque suorum salutem; quæ hoc remedio destituta, non in discrimen modò, sed in certam sæpè perniciem rueret. Nemo enim sibi sufficit; nemo aliis aut sibi vinqquam exitio fuit, nisi per occultam aliquam eiusmodi ægritudinem: imò nulla clâdes humanum genus infestat, quæ originem hinc non ducat. Itaque, vt pars magna morbi est, ne dicam perniciem, morbum occultare: ita è contrario salutis initium est, periculum salutis, illi qui depellere

*Morbos
animi aperire,
initium est
salutis.*

pellere id vult & potest, detexisse. imò, quidquid in animo latebat, in lucem proferre saluberrimum est consilium. quia sæpè morbus specie sanitatis blanditur; quem dum peritus Medicus ægro ostendit, nullo negotio discutit: hic verò errorem haud grauatè deponit, quem agnoscit, & periculum studiosè cauet quod prospicit. Quòd si remedium hoc omnibus Religiosis tam esset vsitatum, quàm est salutare, quis eorum vniquam salutem suam in discrimen adduceret? Sed inanis pavor, dum auxilium formidat, non absque ingenti piaculo in exitium vertitur. Nec intelligunt miseri hanc esse machinam, quam illis admouet humanæ salutis hostis, obsceno & vili proco simillimus; qui dum honestam virginem molitur abducere, nihil æquè laborat, quàm vt illa improbum consilium parentes suos celet: si enim illud prodat, non prædam modò, sed spem quoque prædæ sibi ereptum iri videt. Quoniam verò non potest non esse Deo acceptissima illa submissio animi, quæ intimos suos motus ac sensus quantumuis erubescendos, alteri, nihil dissimulando, detegit; non rarò Deus hanc præsentissimo præmio remuneratur: vt plurimis, & plerumque, non citiùs voces excidant ore, quàm malum è visceribus. Neque potest hic candor alicui esse fraudi. Nefas enim est Præsidibus vt illà scientiâ, nisi ad auxilium & solatium eius qui illam dedit: quæ si deesset, ad eiusmodi munia faciliè adhiberetur, quæ damno illi forent fortassis & ruina. Quis autem illi nocere aut vellet aut posset, quem sincero prosequitur affectu? Nihil siquidem Præsidum curam & amorem æquè prouocat, atque aperta illa & minimè fucata sinceritas; vbi è contrario non potest non suspectum & odiosum illis esse silentium, aut silentio peior oratio inuoluta & ambagibus perplexa, & qualiscumque demum arcani dissimulatio; cùm Veritatis testimonio constet, eum malè agere qui odit lucem. Neque reticenda sunt quædam, quia leuia videntur & exigua: nihil enim leue & exiguum est, in quo res maximæ vertuntur, quæ minimis ferè causis & stant & cadunt. Nec est quòd satis tibi in te præsidij repositum esse ducas ad persananda animæ tuæ vulnera. Adhibebit enim Deus vim sanandi remedio, quod præscribet animæ Medicus: quam negabit eidem, cùm ipse tibi præscripseris. Nimirum vult te non tibi debere sanitatem, sed sibi; à quo solo sperare eam potes, & accipere. Demum tantæ est virtutis hæc sinceritas, vt quot iam inde ab ortu Societatis aperuit pericula, totidem discussit damna.

Sinceritas fructus.

Ioan. 3.

Tertium & fortasse maximum munimentum, quo incolumitatem suam tuetur Societas, est seu contumacium seu perniciosorum hominum, seu missionem vrgentium & extorquentium dimissio, etiam postquam Religionis votis ritè se obstrinxerunt. Quam dimissionem multi quidem calumniantur aut vellicant: sed ignorantia ferè carpit, quod non capit; dumque rationem non videt, sine ratione rem geri putat. Hæc enim quorundam velut exauctoratio non tantum Societati vehementer prodest, sed ipsis etiam non rarò qui sic exauctorantur. Nam si contumaces sunt, aut flagitiosi, quis non videt hoc eos in Religione esse, quod in corpore putre corruptumque membrum? amputandum, ne partes adhuc sinceræ vitiet. dementia genus est, perniciem, cùm potes, non

Dimissio à Societate.

amoliri; & contagionis omnes inuasuræ initio, infectos à fanis non se-
cernere. Nemo à vitiiis tutus erit, vbi illa tuta sunt. neque enim ibi
sistunt vbi oriuntur. Habent hoc commune cum peste; contagionem
suam longè lateque diffundunt. Potens nimirum est in vtramque par-
tem exemplum; &, quod miseræ nostræ genus est, valentius in peio-
rem. Ita fit, vt quod ab vno peccatum est, luant vniuersi, cum inter
multos nemo sibi tantum peccet. Serpunt vitia, & proximum quem-
que inficiunt; dum quæ tolerantur, quasi iure fieri incipiunt. Sic paula-
tim maior pars vincit meliorem, & cœtus vniuersus incipit seruire cor-
ruptis hominibus & moribus, quibus imperare debuerat. Sed crudele,
inquires, hoc remedium est; imò crudelis est benignitas vni parcere, per
quem omnibus noceas. Nam vni sic indulgere, est multos sæpè perdere;
nec ipsum, cui indulgetur, seruare. An crudelis est colonus, qui stir-
pes herbis vtilibus nocituras euellit? An sœuus Medicus, qui vitia-
tam corporis partem mauult tolli, quàm vitam? An immitis Iudex,
qui non parcit malis, ne noceat bonis? Non opinor. Cur igitur Societas
crudelis, si paucos tollendo, seruet omnes? Videtur quidem sibi illa
partem viscerum suorum abrumpere, dum à se, quos tam caros habuit,
separat: sed mauult rationem in consilium adhibere, quàm affectum; &
sequi potiùs quod expedit, quàm quod iuuat; ne mox sibi dissimilis,
inane tantum Religionis simulacrum & ymbra se esse deploret, nec
quidquam ferè sui præter nomen vestemque videat; quando citius in-
tegrum à corruptis morbum, quàm ægri à valentibus sanitatem trahunt.
Nec enim vllæ Religiones, quarum interiit splendor & virtus, nisi à
suorum vitiiis euerse sunt: cum nihil tam firmum sit, quod stare diu
possit, si intestinos hostes foueat. Huic igitur malo Societas felicissimè
occurrent, sauciat se ne lædatur, ipsaque membrorum suorum mutila-
tione integritatem suam conseruat. Itaque Regina Lusitanæ admiranti
aliquando perennem illum vegetumque Societatis florem, & caussam
roganti, aptissimè respondit Collegij Rector hanc esse, quia venam sibi
aliquando Societas incidit. corruptus enim sanguis leui vulnere oppor-
tunè emissus, totius corporis est valetudo. Ioannes Clarius, nobilis in
Academîâ Louaniensi quondam Theologiæ Doctor, cum celeberrimus
quidam Concionator esset dimissus, Iesuitæ, inquit, non solent
aquam mundam effundere. Humbertus Ordinis PP. Prædicatorum

*Dimissio
est medici-
na Religio-
nis.*

Humbert. de
Erad. Relig.
l. 5. p. 2. c. 3.

Ioan. 13.

Greg. XIV.
in Bullâ da-
tâ an. 1591.
de confirm.
Soc.

quintus Generalis, *Oportet, inquit, vt Religio despumetur, ad hoc vt in sua
puritate seruetur. vbi nulla est despumatio, est impuritas multa.* Plura addit
in hanc sententiam multo his fortiora. vtque vinum sæce turbidum,
hanc eijciendo se limpidum reddit & clarum; ita Religio se purgat
eiectâ quorundam sæce. Quod innuere ipse CHRISTVS est visus, dum
Iudâ ex cœtu Apostolorum dimisso subiunxit: *Nunc clarificatus est Fi-
lius hominis.* Denique hanc vtilitatem satis asserit sententia & vsus
SS. Ignatii & Xauerij; quorum de hac re iudicium nemo Pontificum
improbauit, laudarunt & approbarunt hactenus omnes, ac præsertim
Gregorius XIV. qui dum hanc dimittendi, & omnem votorum obli-
gationem tollendi potestatem denuò confirmat, *Eam, inquit, ratam &
intactam esse volumus, tamquam rem magni momenti ad Societatis puritatem*

Ⓞ

conseruationem retinendam. Ita Summus Pontifex, qui paucis verbis ingentem huius remedij vim virtutemque complexus est. Neque fortasse aliud quidquam ad Societatis incolumitatem est efficacius. Carceres quidem & supplicia etsi improbos frequenter emendent; sæpè tamen comescunt tantùm corpora, non vitia; coguntque subinde tantùm dissimulare nequitiam, non deponere: cum nocentes vultum tantùm & ora, non animos mutant; poenam criminum horrentes, non crimina; fortasse peius peccaturi, vbi vincula euaserint. Vt nunc silentio præteream, quoties perditissima viuendi licentia, quam hæresis huius sæculi inuexit, causa sit, cur improbi Religiosi, qui non timent mereri, sed pati poenam, ad hæreticos confugiant. à quibus blandè accipiuntur, gratulationibus, officiis, stipendiis demulcentur: in solatium impietatis Illuminati vocantur; quia nempe fidei perfidiam, Religiosæ castimoniam sacrilegas libidines, virtuti & honestati voluptatem & turpitudinem prætulere, malueruntque Baccho & Veneri seruire, quàm CHRISTO. In quod impietatis baratrum fortasse non mergerentur, si à Religione possent discedere sine apostasiæ crimine, & votis soluti suo arbitratu vitam ducere. Quàm multos Religiosos vidimus, inquit Montholonius, aliorum Ordinum viros præclaros & sanctos grauiter ingemiscere, quòd hoc familias suas purgandi remedio destituti, cogentur aut Religiosæ disciplinæ aut suorum dispendium facere? Quæ calamitas non ex sanctissimo illorum Instituto, sed ex infelicitate horum temporum nascitur, & hæreseos mendicitate, quæ ex sentinis nostris & quisquiliis suas facit gemmas & lumina; ex ruinis nostris suas fabricas; ex ouibus perditis suos Pastores; ex Apostatis suos Apostolos.

Ad extremum, nobis necessaria est vita nostra, vt Augustinus ait, aliis fama nostra: vt non dubitet etiam vir tantus affirmare, eum qui famam suam custodit, in alios esse misericordem. Certè si vlli Ordini, Societati in primis sua fama est necessaria, quia totam se alienæ salutis ex Instituto suo impendit: quam ita procurare non posset, nec tam vtiliter se Ecclesiæ obsequiis consecrare, si integritate nominis esset destituta. Maximum quidem momentum ad docendam virtutem est ipsa virtus, sed per existimationem sui: quæ sublatâ, tamquam neruis suis ac lacertis, quibus animos erat expugnatura, destituitur. Integritatem verò nominis seruare Societas quæ possit, si eos, per quos existimationis suæ dispendium patitur, seruare cogeret? Hæc enim iudicij humani seu peruersitas est, seu infelicitas, vt quod vnus sacrorum Deo hominum peccauit, adscribat omnibus, & perpetrati ab vno criminis reos peragat vniuersos: nec omnium virtus iniustam sibi ab vno ignominiam notam abolere possit. vsque adeò vel vnus crimen suspectos facit omnes. Ex quibus fati constat, dimissionem contumacium & improborum Societati esse tam vilem & necessariam, quàm illi aliisque vtilis est & necessaria sua incolumitas & salus.

Iam illis qui importunè vrgent vt votis soluantur, subinde quoque cedit Societas; sed postquam omnem eos iuuantem industriam nequidquam fatigauit: eosque dimittit, vel ideò fati nocentes, quòd votis suis voluerint solui. Nam hoc ipsum graue est piaculum, iam

Malus officij custos metus.

Montholon. p. 2. oppos. 33.

August. lib. de Bono viduit.

Fama integritatis Societatis necessaria.

Dimissionem importunè petentibus etiam cedit Societas.

iam tum animo & voluntate à Religione defecisse. nam quæ potest esse iusta tam horribilis cum Deo diuortij aut digna satis causa? Cedendum tamen subinde importunitati putat Societas, tum ne ad tristiora consilia confugiant satis iam infelices, suamque geminent cladem; tum etiam quia fructus ab illis sperari magnus non potest, qui iam meliore sui parte, hoc est animo, Religiosi esse deserunt. Cunctabunda tamen est Societas & difficilis in eiusmodi hominibus dimittendis, etiam tunc, cum vtile videtur ab illo qui defectionem vrget, liberari: tum quia hæc difficultas nonnullos ad sanio rem mentem reducit, tum quia aduersa huic facilitas multis esset perniciofa. Sed non ideo censet expectandum, donec spes est resipiscendi. Quid enim iuaret dimittendi potestas, cum talis spei non alius sit terminus quam vitæ? Nulla enim est tam deplorata improbitas, cuius emendandæ spes quoque deplorata sit, cum via numquam fera sit ad bonos mores, aut obstructa.

Porro Sacerdotes qui dimittuntur, etsi non habeant quo alantur, de nemine tamen nisi de se queri possunt. vsa est enim Societas iure suo: quod ius cum non ignorent, aut Societatem ambire non debuerant, aut calamitati non dedisse causam. Neque Episcopos, qui sacris illos initiarunt, vlla lex obligat eos alendi, vt perperam à quibusdam existimatur. Iure enim suo tunc cesserunt, cum voluntariæ paupertatis titulo sacros Ordines susceperunt.

*Dimissis
nihil de-
bet Socie-
tas.*

*Decretum
Congreg. 7.*

Sed neque Societas iis quidquam debet, præter commune, quam cuius hominum debet, charitatem. Quam autem hoc æquum sit, præclare deducit Decretum tertium Congregationis septimæ, quod vniuersum, nec apice mutato, operæ est pretium hinc inferere; sic autem iabet: Cum ratione Sacerdotis cuiusdam, qui importunis postulationibus dimissionem è Societate impetrauerat, Pontificique libellum supplicem ad alimenta à Societate impetranda obrulerat, propositum per Illustrissimum Cardinalem Bellarminum à suâ Sanctitate fuisset, vt prospiceret Societas, quid facto opus esset circa dimissos à Societate Sacerdotes, qui maiorum hereditate, quique Religionis omni que alio titulo carent:

Post seriam prolixamque huius rei discussionem, censuit Congregatio, omni animi submissione rogandam esse suam Sanctitatem, dignaretur Societatis iura, receptamque iam inde ab initio sui consuetudinem tueri: maxime cum grauissimæ causæ sint, quæ nihil in hac re mutandum suadeant.

Ac primò, paucissimos à Societate dimitti, qui alimentis ad vitam necessariis careant: ac vix in singulis Prouinciis vnum alterumve reperiri posse qui egeat: imò in vniuersâ Societate adeò esse paucos, vt ab omnibus totius Societatis Prouincialibus, qui Romæ nunc sunt, vix decem eius generis homines designari possint.

Secundò, inter eos qui dimittuntur, vix quemquam reperiri, qui non iis naturæ donis, exercitatione studioque in Societate confirmatis, præditus sit, vt facili negotio conditionem consequi possit, quâ se vitamque suam modestè & honestè tueatur, si modò viri boni officio
fungi

fungi velit: sin minùs, pergatque in delictis, ob quæ vt plurimum dimittuntur, pœnis potius tales insolentias frændas esse, quàm præmio remunerandas.

Tertiò, accedit, Societatem maximos sumptus, nullo suo emolumento, in alendis talibus Nouitiatus ac studiorum tempore, atque in reliquo etiam quo in illâ vixerunt annorum decursu tulisse, vt peracti sumptus longè emolumenta superent: vt mèritò queri non possint; maximè cum aut ob delicta non leuia, aut importunâ rogatione dimittantur.

Quartò, neque maior videtur inesse Societati obligatio, dimissos ob culpam alendi, quàm Iudici eos, quos ob manifestum delictum Beneficio aut Clericali titulo priuauit, damnauitque. Neque tamen quisquam damnatorum talium Iudicem super alimentis conuenire consuevit.

Quintò, & sanè durissimum foret, Societatem ad præstanda alimenta teneri eorum, quos ob non leues culpas dimittit. Neque enim quisquam aliorum Ordinum teneretur ad alendum eos, quos à Religione suâ ob delicta præscindit: qui, si res propiùs considerentur, multò plures in singulis reperientur, quàm qui à Societate dimittuntur; maximè si componantur cum iis, qui à Societate dimissi, mediis viuendi carent: cum tamen plerique eorum, qui à reliquis Religionibus præscinduntur, non raro pluribus egeant. neque tamen quisquam hæcenus censuit talibus alimenta à Religionibus suis præstanda esse: neque quisquam eâ inuerecundiâ & audaciâ, qui cum ob manifestum crimen ab Ordine reiectus esset, ab eodem alimenta sibi deberi iure contenderet, aut Sedem Apostolicam super iis compellaret.

Sextò, aperiret deinde hæc alimentorum suppeditatio viam ad cogitationes de deserendâ Religione suscipiendas; maximè in iis qui minùs feruentes, commodorumque suorum studiosiores, otiique amatores sunt. Spes enim hæc alimenti non paucos fortè traheret, qui illâ destituti in Religione derinentur. Fieretque paulatim, vt, cum emolumento hoc, ac quasi desertæ Religionis præmio, plures prouocati, vocatione relictâ, sæculum repeterent; Collegia, quæ ægrè admodum operarios suos sustentant, magnam necessariæ suæ dotis partem, in tales effunderent, non sine graui Fundatorum ac Benefactorum suorum offensione, qui dona sua in tales nollent profundi; ac manum etiam retraherent, eleëmofynasque negarent, quas ad tales diuertendas esse mèritò vereri possent.

Septimò, extat & Tolofani Parlamenti nobilissima decisio, quâ P. Claudium Bernardum, Prouinciali P. Ioanne Gentilio à Societate egressum, petentem alimenta à Societate, iudicauit iniquum postulare.

Octauò, est denique & illud non leuis momenti in hoc negotio, quòd, cum anno cr. 15. xcvii. Aprilis xxi. memoriale quoddam Clementi felici recordationis VIII. porrectum fuisset de Sacerdotibus à Societate dimissis, paupertatis ac Religionis titulo ordinatis, cum ad egestatem, adeoque & ad mendicitatem deuenire possint; Pontifexque

fexque Cardinali Matthæo ex Congregatione Concilij, memoriale
 dispiciendum transmisisset; isque à P. Laurentio de Paulis Breue sibi
 tradi petisset, quo Societas in ordinandis Sacerdotibus suis vtitur,
 quo Constitutioni Pij V. super ordinandis derogatur; Summoque
 postea Pontifici, re prius serio & accuratè discussa, retulisset Cardi-
 nalis, aliàs hoc negotium per Summos Pontifices & Congrega-
 tionem sancti Officij fuisse examinatum, & intactum demum reli-
 ctum; Pontifex, iis auditis, eandem etiam rem integram Societa-
 ti reliquerit. Haecenus decretum. cum quo argumentum hoc finio,
 triste quidem nomine, sed re tam vtile Societati, vt maius à Sede
 Apostolicâ beneficium ne optare quidem possit. Nihil enim Socie-
 tati aequè prodest, atque hæc iactura; nihil illam tam auget, quàm
 hæc resectio; nihil aequè securam facit, atque hoc omnium pericu-
 lum. Quanta verò Ignatij quàm diuina sapientia, quæ tam robustis
 præfidiis Societatem suam etiam aduersus temporis iniurias arman-
 do, orbem docuit, non omnia temporis esse spoliū, sed virtutem
 & Religionem ita muniri posse, vt nec æuum quidem eam labefa-
 cturum esse videatur, & quod rebus omnibus exoletam quamdam
 seu senectutem, seu interitum adferre dicitur, Societati polliceatur
 ætatem vegetam semper ac florentem, suæque iuuentuti parem; & an-
 norum tantum cursum, non damna sensuram.

Sed missam faciamus tristem nonnullis atque inamœnam hanc
 dimissionis materiam. Nunc quoniam Nascentem Societatem, cuius-
 que Instituti incunabula hoc primo velut actu repræsentauimus, re-
 stat, vt spectatoribus nostris missilia quædam (nisi fortè natalitia mu-
 nera dici mauultis) non tam precio quàm affectu metienda disper-
 tiamur.

EXER-